

ΚΙΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΡΕΜΑΤΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ

Αθήνα, 31.8.2024

Κοινό Δελτίο Τύπου

Φωτιές 2024. Των οικιών και των ζώων ημών επιπραμένων, υμείς (οι κυβερνώντες) άδετε. (Την ώρα που καίγονται τα σπίτια και η ζωή μας, εσείς τραγουδάτε)

Η πρόσφατη τεράστια πυρκαγιά στην Αττική που έκαψε δάση, καλλιέργειες και σπίτια, από τον Βαρνάβα μέχρι την Πεντέλη και το Πάτημα Χαλανδρίου, προκάλεσε ασύλληπτης έκτασης καταστροφές και την τραγική απώλεια μιας ανθρώπινης ζωής.

Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, αλγεινή εντύπωση προκάλεσε ο ζήλος με τον οποίο μέλη της κυβέρνησης έσπευσαν να μεταθέσουν τις ευθύνες σε οποιονδήποτε και οτιδήποτε άλλο εκτός από τον εαυτό τους, χωρίς ούτε μία παραδοχή δικού τους σφάλματος, ούτε μία συγγνώμη για τις ανεπάρκειες και την αναποτελεσματικότητά τους.

Αντί συγγνώμης, ακούσαμε ότι «επλήγησαν λίγοι», λες και δεν πλήττεται το σύνολο της κοινωνίας από την πυρκαγιά αυτή, όπως και από όλες εκείνες που κατέκαψαν το 37% των δασών της Αττικής τα τελευταία χρόνια.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις που υπογράφουμε το κείμενο, βλέπουμε, επιπλέον, μία ακόμα προσπάθεια ενοχοποίησης των ρεμάτων, αυτήν τη φορά σε σύνδεση με την πυρκαγιά. Είμαστε υποχρεωμένοι να απαντήσουμε:

Καταρχάς, τα ρέματα δεν «μπαίνουν στην πόλη». Το ακριβώς αντίθετο είναι που συμβαίνει: η πόλη επεκτάθηκε χωρίς όρια και χωρίς όρους και περιέκλεισε τα ρέματα.

Σημειωτέον δε, ότι η φετινή δασική πυρκαγιά που ξεκίνησε από τον Βαρνάβα, είναι μία ακόμα πυρκαγιά η οποία μεταδόθηκε με το ίδιο και απαράλλακτο μοντέλο εξάπλωσης στην Β.Α Αττική, τουλάχιστον για πέμπτη φορά τα τελευταία 25 χρόνια.

Με σημείο έναρξης την περιοχή του Βαρνάβα, σπρωγμένη από ισχυρούς βόρειους ανέμους, σε ημέρες με εξαιρετικά χαμηλή υγρασία, πέρασε και κινήθηκε εκρηκτικά πάνω στο Πεντελικό όρος, πατώντας ακριβώς πάνω στο ίχνος προηγούμενων πυρκαγιών που κατέκαψαν την περιοχή με ίδιες συνθήκες και έφθασε μέχρι τα Βριλήσσια και το Πάτημα Χαλανδρίου, μέσα σε αστικές περιοχές.

Ανεξάρτητα από τις συνθήκες, η πυρκαγιά κατάφερε και διέγραψε αυτήν την πορεία επειδή και πάλι δεν έγινε άμεση πρώτη προσβολή της από τις επίγειες πυροσβεστικές δυνάμεις, έτσι ώστε να οριοθετεί άμεσα και να απομονωθεί η καμένη από την άκαυτη περιοχή. Αυτό επέτρεψε στην πυρκαγιά να σαρώσει μία τεράστια περιοχή περίπου 100 χιλιάδων στρεμμάτων σε δύο ημέρες και να φθάσει μέσα σε κατοικημένες αστικές περιοχές ακολουθώντας τους συνήθεις δρόμους εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών ανάλογα με την βλάστηση και το ανάγλυφο του εδάφους. Στην τελευταία φάση

εξάπλωσής της, σπρωγμένη από τον βόρειο ισχυρό άνεμο, ο οποίος εν προκειμένω λειτούργησε τοπικά σαν καταβατικός άνεμος, πέρασε στην κοίτη της ρεματιάς Πεντέλης - Χαλανδρίου και του ρέματος Βριλησσού, κινούμενη κατάντη των ρεμάτων, σε μια προσπάθεια αναζήτησης οξυγόνου για την συντήρηση και διάδοση της.

Το γεγονός αυτό «πυροδότησε», μετά την φωτιά, την συζήτηση για ανάγκη επεμβάσεων μέσα στις κοίτες των ρεμάτων, προκειμένου δήθεν να μην μεταδίδονται εκεί οι δασικές πυρκαγιές. Όμως έτσι συνεχίζει να συσκοτίζεται η αλήθεια και να μην αποδίδονται οι ευθύνες εκεί όπου αυτές αναλογούν.

Έτσι, αρχικά ακούσαμε τις δικαιολογίες περί κηλιδώσεων (γνωστός τρόπος επέκτασης πυρκαγιάς από παλιά) που τώρα διακινήθηκαν κατά κόρον για επικοινωνιακούς λόγους. Κατόπιν ακολούθησε η δικαιολογία περί επικινδυνότητας των ρεμάτων για την διάδοση δασικών πυρκαγιών σε αστικά περιβάλλοντα, η οποία τάχα αίρεται με «τεχνικές παρεμβάσεις» και αποψίλωση των ρεμάτων. Αναρωτιόμαστε αν η πλήρης αποψίλωση των ρεμάτων που γίνεται μέχρι σήμερα υπό το πρόσχημα των «καθαρισμών» και ο εγκιβωτισμός των ρεμάτων με συρματοκιβώτια και σκυρόδεμα περιλαμβάνονται σε αυτά τα «τεχνικά έργα».

Εάν όμως καταστρέψουμε και τα τελευταία φυσικά ρέματα που έχουν απομείνει εντός του αστικού ιστού, δεν θα κάνουμε τις πόλεις μας ασφαλέστερες απέναντι στον κίνδυνο των δασικών πυρκαγιών. Αντιθέτως, η καταστροφή των ρεμάτων θα συντελέσει στην ερημοποίηση της Αττικής και κατά συνέπεια στην επιδείνωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων στις πόλεις.

Τα ρέματα προσφέρουν μία σειρά από οικοσυστημικές υπηρεσίες, πολύτιμες για τους κατοίκους των πόλεων στις οποίες ρέουν.

- Τα ρέματα - κατά κύριο λόγο - με την υγρασία και την υδροχαρή βλάστηση που έχουν είναι φυσικά εμπόδια των πυρκαγιών. Μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις δρουν ως αγωγοί της φωτιάς. Το τμήμα της Ρεματιάς Πεντέλης-Χαλανδρίου, από Αλέξανδρου Παναγούλη έως το φυτώριο της οδού Ασκληπιού στη Νέα Πεντέλη, κήκε για πρώτη φορά μεταπολεμικά.
- Τα ρέματα αμβλύνουν τις ακραίες θερμοκρασιακές τιμές, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση του μικροκλίματος και επομένως στην ευζωία των κατοίκων της περιοχής.
- Τα ρέματα έχουν κορυφαίο αντιπλημμυρικό ρόλο, καθώς παροχετεύουν με ασφάλεια τα νερά των βροχών εφόσον γίνεται σωστή διαχείριση των λεκανών απορροής. Ταυτόχρονα, στην φυσική τους μορφή, εμπλουτίζουν τον υδροφόρο ορίζοντα.
- Η βλάστηση των ρεμάτων συμβάλλει στη μείωση της ρύπανσης, τόσο της ατμοσφαιρικής όσο και της υδάτινης.
- Και τέλος, φιλοξενούν πλούσια βιοποικιλότητα και διαμορφώνουν ωραία τοπία στην πόλη.

Ακριβώς γι' αυτούς τους λόγους ο πρόσφατος ευρωπαϊκός Κανονισμός για την «Αποκατάσταση της φύσης» (Nature Restoration Law - NRL) που από 18/8/24 βρίσκεται σε ισχύ θέτει ως στόχο την αποκατάσταση μέχρι το 2030, χιλιάδων χιλιόμετρων ποταμών και ρεμάτων συνεχούς ροής που υποβαθμίστηκαν ή και καταστράφηκαν στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως θεμελιωδών για την

καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την απώλεια βιοποικιλότητας.

Στην Ελλάδα όμως, προγραμματίζεται και συνεχίζεται η καταστροφή των ρεμάτων, αγνοώντας τις σύγχρονες εξελίξεις, σαν να ζούμε στη δεκαετία του 1950. Συνεχίζεται και εντείνεται η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, από μια κυβέρνηση που μοιάζει γενικότερα να εχθρεύεται τη φυσική κληρονομιά της χώρας μας, αυτή την φορά ενοχοποιώντας την.

Τέλος, να σημειώσουμε την αδιανόητη και την εντελώς λανθασμένη οργάνωση της πυρόσβεσης. Ο έχων την ευθύνη και αρμοδιότητα της δασοπυρόσβεσης τα τελευταία 26 χρόνια φορέας, το Πυροσβεστικό Σώμα, συστηματικά και διακηρυγμένα **δεν κάνει δασοπυρόσβεση**, γεγονός το οποίο τεκμαίρεται και αποδεικνύεται από το ιστορικό εξέλιξης και το χρονικό κάθε δασικής πυρκαγιάς αυτής της περιόδου των 26 ετών.

Καλούμε την Κυβέρνηση, το υπουργείο ΥΠΕΝ και τις Περιφέρειες της Χώρας να ρίξουν το βάρος στην πρόληψη και να σταματήσουν να ενοχοποιούν την φύση για να καλύψουν την δική τους ολιγωρία. Η διαχρονική ανικανότητα των κυβερνήσεων να διαχειριστούν ένα **σαθρό σύστημα πολιτικής προστασίας, μας έφερε ως εδώ.**

Οι καιροί ου μενεοί. (Οι καιροί δεν περιμένουν).

Οι υπογράφουσες οργανώσεις
«Πολίτες υπέρ των ρεμάτων, Ροή»
Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης
Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας
Κίνηση για την Προστασία και Ανάδειξη του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας